

Kraftigt ökad långtidssjukskrivning av kvinnliga läkare

Läkarens långtidssjukskrivning har ökat mest bland kvinnliga sjukhusläkare. Ett exempel är landstinget Dalarna där sjukdagarna för kvinnliga sjukhusläkare trefaldigats på fem år.

Landstinget Dalarna är ett av de landsting som har den största ökningen av långtidssjukskrivna läkare. Detta enligt DU-projektet, ett forskningsprojekt vid Karolinska institutet som Läkartidningen berättade om i nr 48/01.

Projektet har visat att mentala diagnoser är den största enskilda orsaken till läkarens långtidssjukskrivning. Och tillsammans med andra diagnoser beräknas 80 procent av läkarnas långtidssjukskrivningar vara stressrelaterade. Ökad arbetsbelastning och upprepade omorganiseringar tros vara huvudorsaken.

Kvinnliga läkare i synnerhet

I Dalarna ökar de längre sjukskrivningarna mest bland sjukhusläkare och i synnerhet bland de kvinnliga läkarna, enligt statistik från landstingets personalenhet. Det totala antalet sjukdagar för speciallistläkare vid lasaretten i Dalarna fördubblades mellan åren 1997 och 2001.

Omkring en tredjedel av specialistläkarna vid lasaretten i Dalarna är kvinnor. Redan 1997 var de överrepresenterade bland de långtidssjukskrivna läkarna och stod då för 43 procent av sjukdagarna vid sjukskrivningar över 14 dagar. Fyra år senare, 2001, stod kvinnorna för hela 60 procent av dessa sjukdagar.

Även bland distriktsläkare i Dalarna har sjukskrivningarna ökat, men inte alls lika mycket som vid sjukhusen. 1997 var distriktsläkarnas totala antal sjukdagar i länet 2 700 och fyra år senare var motsvarande siffra drygt 3 000. Men antalet distriktsläkare i länet har också under de fyra åren minskat från 170 till 150 personer.

Den som studerar siffrorna i detalj kan se en dramatisk ökning även bland de kvinnliga distriktsläkarna, nämligen bland dem som varit sjukskrivna 180 dagar eller mer. Utslaget på alla kvinnliga distriktsläkare i åldern 51–60 år är genomsnittet 20 sjukdagar 2001, en fyrfaldig ökning jämfört med 1997 och en dubbelt så stor siffra som för männen.

Landstinget styrs av s och v. Lars-

Ove Hagberg (v), ordförande i landstingets personalutskott, säger att han är helt övertygad om att situationen i hälso- och sjukvården bottenar i arbetsmiljön och bristen på personal. När landstinget gjorde en första kartläggning av diagnoserna var utmattningsdepression den diagnos som ökade mest i läkarkåren. Den står för en tredjedel av läkarnas långtidssjukskrivningar i Dalarna.

– Det här är resultatet av nedskärningarna. Slutenvården har varit hårt pressad av besparingar och vi har haft svårt att behålla bemanningen.

En 13-procentig minskning

Sedan mitten av 1990-talet har sjukvårdens resurser i Dalarna minskat med 13 procent, enligt Hagberg, som efterlyser ökade statsbidrag. En ytterligare höjning av landstingsskatten i Dalarna är inte aktuell, säger han.

När arbetsbelastningen ökar drabbas kvinnor hårdast eftersom de oftast har huvudansvaret för hem och barn, tror Hagberg.

– Men man kan också fundera över om hierarkin i läkarkåren fortfarande gör att kvinnor får stå tillbaka när det gäller att påverka arbetet.

Elisabet Ohlin

Totala antalet sjukdagar (inkl korttidsfrånvaro) för speciallistläkare vid lasaretten i Dalarna

1997
Alla: 2 800
Kvinnor: 1 194
Män: 1 606

2001
Alla: 6 226
Kvinnor: 3 792
Män: 2 434

Antalet anställda speciallistläkare:
1997: 303, varav 27 procent kvinnor
2001: 297, varav 33 procent kvinnor

Källa: Landstinget Dalarna

Psykiater och redaktör på LT

Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent och universitetslektor i psykiatri vid Karolinska institutet, blir ny medicinsk redaktör på Läkartidningen.

– Jag är väldigt spänd och förväntansfull. Det ska bli roligt att få bidra till vad som når läkarkåren vad gäller psykiatri, psykologi och undervisning.

Margaretha Bågedahl-Strindlund är född 1950 och blev specialist i allmänpsykiatri

1982. Hon är legitimerad psykiater och har en magisterexamen i psykiateri, vilket är ovanligt bland läkare. Hon disputerade 1988 med en avhandling om psykisk sjukdom hos kvinnor i samband med barnafödande och effekten av detta för barnen.

1994 blev hon studierektor i psykiatri vid KI och är sedan 1998 docent. Hon är också ordförande i KIs programkommitté för psykiaterutbildningen. I augusti blir hon en av Läkartidningens sju medicinska redaktörer och efterträder professor Hans Ågren. Hon ska granska manuskript, ta initiativ till medicinska artiklar och serier samt bevaka den kliniska utvecklingen inom psykiatri.

– Jag har ett stort intresse för utbildningsfrågor. Det är viktigt att andra discipliner får del av forskningen inom psykiatri, och det är en viktig uppgift för Läkartidningen att bidra i den processen. Mycket fortbildning sker via läkemedelsföretag, men Läkartidningen är styrd av kåren.

Egentligen hade Margaretha Bågedahl-Strindlund tänkt bli gynekolog, men med små barn framstod en opererande specialitet som mer ansträngande. I sin forskning har hon ändå knutit an till obstetrik. Just nu leder hon en studie om personlighetsstörningarnas betydelse för psykisk ohälsa i samband med förlusten och tiden därefter.

På fritiden är Margaretha Bågedahl-Strindlund helst på sitt sommarställe på Lådnaön i Stockholms skärgård.

Läkartidningens nya redaktör Margaretha Bågedahl-Strindlund är psykiater och psykiater.

Elisabet Ohlin